

Fotografia de Federico García Lorca amb l'actriu Margarida Xirgu i el dramaturg Cipriano Rivas Cherif, realitzada por Josep Brangulí en 1935, probablement durant la seva visita als Amics de les Arts i JJ.MM. de Terrassa. Josep Brangulí / EFE

El rastre de Garcia Lorca a Terrassa

Els llibres que parlen dels escriptors destacats sempre són benvinguts i més quan la història que expliquen se situen en entorns que ens toquen de prop. Està a punt de veure la llum a les llibreries "Federico Garcia Lorca a Catalunya", de l'autor lleidatà Salvador Giné, que com el mateix títol diu és un relat sobre les visites i estades que va fer el poeta i escriptor de Granada en terres catalanes entre els anys 1925 i 1935. I en aquesta gira hi va incloure Terrassa en dues ocasions pocs mesos abans d'esclatar la Guerra Civil i que fos afusellat a la seva ciutat natal.

Giné recull en el seu llibre les dues visites que va fer el poeta andalús l'octubre de 1935. La primera va ser un dimarts dia 1, i la segona, el dijous el dia 17. En la primera, Garcia Lorca visita les Esglésies de Sant Pere, la fàbrica tèxtil Cal Ballbé i Amics de les Arts. Dues setmanes després, el poeta va tornar per assistir a la representació de "Yerma", per la companyia de Margarida Xirgu al

Teatre Alegria que llavors estava situat al carrer La Rasa. Acabada la funció, García Lorca, l'actriu Margarida Xirgu i el director, Cipriano Rivas Cherif, i els actors de la companyia van caminar fins als Amics de les Arts. Allí celebren el gran èxit de "Yerma", de Garcia Lorca, i fan tertúlia animada. De fet, aquesta obra estava llavors de gira per Catalunya i es va representar a ciutats pròximes com Sant Cugat, Sabadell.

Amistat amb el pintor local Josep Rigol

L'autor també recorda que les visites del poeta a la nostra ciutat no foren per casualitat. Responien al convit de Josep Rigol i Fornaguera, destacat pintor local, que va conèixer a Garcia Lorca a través de Salvador Dalí a l'Acadèmia de Belles Arts de San Fernando a Madrid. Rigol i Garcia Lorca van iniciar una relació d'amistat que, de manera o menys intensa, és perllongaria en el temps.

Garcia Lorca va ser el primer a invitar a Rigol i

Fornaguera a casa seva. La trobada a Granada va tenir lloc durant les vacances de Nadal de 1925. Ambdós van anar a Missa del Gall i sembla que el nostre pintor local es va emocionar en sentir al poeta cantant nades en un convent de monges de l'Albaicín. La retrobada, de la que hi ha constància publicada, es va produir gairebé deu anys més tard a Terrassa.

La visita de l'1 de l'octubre diguem que va tenir un caire més intimista perquè Rigol el va fer de guiar i acompanyant fins a la Seu d'Ègara i al seu estudi artístic (a tocar del recinte patrimonial) i als Amics. Rigol li va presentar als seus amics que eren l'empresari, Francesc Sabater, el farmacèutic Salvador Vallès i l'impressor Joan Morral. D'aquest encontre, el llibre de Giné subratlla que Garcia Lorca va quedar gratament sorprès a les esglésies en admirar el retaule gòtic dels sants Abdó i Senén de Jaume Huguet. I també satisfet de la visita a la fàbrica de mitges Cal Ballbé, que Sabater era soci, on el poeta es va interessar per la maquinària i el procés de fabricació. Sembla

que Lorca era la primera vegada que és familiaritzava amb una fàbrica tèxtil. En acabar, Sabater el va obsequiar amb caixes de mitges "fines" de seda per a les germanes de l'escriptor.

Margarida Xirgu

L'actriu referent a l'època d'estrenar les obres de Garcia Lorca va ser Margarida Xirgu (Molins de Rei, 1888-Montevideo, 1969). Considerada una de les millors artistes dramàtiques, Xirgu va protagonitzar "Maria Pineda" (1927), "Yerma" (1934 i 1935), "Bodas de sangre" (1935), i "Doña Rosita la soltera" (1935). Amb la Guerra Civil, es va exiliar a Montevideo però no va ser cap obstacle per continuar la seva carrera artística. Allí va continuar prioritzant la dramaturgia de Lorca amb "La Casa de Bernarda Alba" i va dirigir "Yerma" a Buenos Aires i a Massachusetts. El 1988, la Generalitat va repatriar el seu cos a Molins de Rei.

Fragment de l'article publicat per Mercè Boladeras el 9 de juny de 2021 al Diari de Terrassa

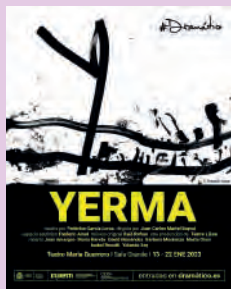

La plaça que la ciutat va dedicar el 1986 a Federico Garcia Lorca al barri de Les Arenes.

Acte de col·locació de la placa commemorativa de la visita de Federico a Terrassa, el 4 de febrer de 2023 a l'actual Teatre Alegria, amb l'assistència de membres de la Taula Sectorial d'Arts Escèniques de Terrassa, de les autoritats locals i nombros públic congregat. foto: Rafel Casanova

Anunci aparegut a la premsa local el 16 d'octubre de 1935 anunciant la representació, a l'endemà, de Yerma a Terrassa, a l'antic Teatre Alegria del carrer de la Rasa.

Yerma és la protagonista i dona títol a una de les peces més aplaudides de Federico García Lorca. Un poema tràgic en tres actes que mostra el conflicte intern d'una dona que no aconsegueix ser mare. Ella viu aquesta frustració en un entorn que fa indispensable la maternitat en una dona casada, les principals funcions de la qual són la casa i els fills. I dins seu, l'instint maternal lluita contra la repressió i l'obligació imposada.

La pressió social sobre la dona és un tema recurrent de l'autor, especialment en la maternitat, les aparences o la fatalitat del destí. I és present en les tres peces que conformen la trilogia rural: Bodas de sangre (1933), Yerma (1934) i La casa de Bernarda Alba (1936). Tres tragèdies que uneixen mite, poesia i realitat en tres retrats de dona alhora oprimida i alliberada.

De la Yerma de la Margarida Xirgu amb direcció de Cipriano Rivas Cherif i decorats de l'escenògraf Manuel Fontanals, el 17 d'octubre de 1935 al vell Teatre Alegria, fins la Yerma protagonitzada per Maria Hervás, sota la direcció de Juan Carlos Martel Bayod i espai escènic de l'artista visual Frederic Amat, representada al Teatre Principal de Terrassa, el 4 de febrer de 2023.